

Norges vassdrags- og energidirektorat
v/Oda Bjerke og George Nicholas Nelson

Kun sendt på e-post til: odbj@nve.no og genn@nve.no

Oslo, 28. oktober 2022

Ansvarlig partner: Stein Erik Stinessen
Vår ref.: 121480-1940

Deres ref.: 202218707, 202218762 og 201606989

OTRAVASSDRAGET – INNKALLING AV KONSESJONSFRIE KRAFTVERK OG VURDERING AV KONSESJONSBEHANDLING AV NYTT VIGELANDSFOSS KRAFTVERK

1 Innledning

Vi viser til befaringen av nedre del av Otra 18. oktober 2022 i sak 202218707, 202218762 og 201606989.

Vennesla og Iveland kommune vil med dette inngi noen avsluttende merknader til kravet om innkalling mv. Merknadene må ses i sammenheng med tidligere innsendte skriftlige innspill.

Nedenfor i punkt 2 gis det en nærmere redegjørelse for hvorfor de konsesjonsfrie kraftverkene i nedre del av Otra bør kalles inn. I punkt 3 er det gitt noen særlige kommentarer til innkallingen av Steinsfoss kraftverk og kravet om minstevannføring. Spørsmålet om konsesjonsbehandling av nytt Vigelandsfoss kraftverk kommenteres i punkt 4.

2 Om vannressursloven § 66 tredje ledd og kravet om innkalling

I brev datert 15. desember 2020 og 10. mars 2021, har henholdsvis Agder Energi Vannkraft (AEVK) og Hydro Energi AS (Hydro) anført at *«ingen av temaene som er reist av kommunene møter de krav som lovgiver har formulert i vannressursloven § 66, 3. avsnitt om «særlige tilfelle»»* og at det *«dermed ikke er grunnlag for at vassdragsmyndigheten kan bestemme i enkeltvedtak at ett eller flere av kraftverkene må ha konsesjon»*.

Dette er kommunene ikke enige i.

Vannressursloven § 66 regulerer forholdet mellom vannressursloven og eldre vassdragstiltak gitt i medhold av tidligere vassdragslovgivning. Det følger av bestemmelsens første ledd at loven gjelder for vassdragstiltak som ble påbegynt før loven trådte i kraft i 2001. Bestemmelsens andre til fjerde ledd oppstiller unntak fra og presiseringer dette utgangspunktet. Bestemmelsens andre til fjerde ledd skiller mellom ulike konsesjonsregimer etter tidligere vassdragslovgivning. Bestemmelsens tredje ledd regulerer vassdragstiltak som ikke krevde konsesjon etter tidligere lovgivning:

*«Eldre vassdragstiltak som ikke trengte tillatelse etter tidligere vassdragslovgivning, kan fortsette uten konsesjon etter § 8. Vassdragsmyndigheten kan i **særlige tilfelle** likevel bestemme i enkeltvedtak at tiltaket må ha konsesjon, og at tiltaket blir ulovlig hvis det ikke sendes søknad innen en fastsatt frist.»*

Dersom vassdragstiltak ble bygd ut før vannressurslovens ikrafttredelse og ikke trengte konsesjon etter tidligere lovgivning, kan tiltaket etter bestemmelsens tredje ledd første punktum fortsette uten konsesjon. I bestemmelsens tredje ledd andre punktum gis vassdragsmyndighetene likevel muligheten, «i **særlige tilfelle**», til å bestemme ved enkeltvedtak at tiltaket må ha konsesjon, og at tiltaket blir ulovlig hvis det ikke sendes søknad innen en fastsatt frist. Vassdragsmyndighetene gis med andre ord hjemmel for å gripe inn i det etablerte konsesjonsfrie rettsforholdet.

Det er en forutsetning for innkalling at tiltaket faller inn under konsesjonsplikten etter lovens § 8, se Brekken mfl. Lovkommentar til vannressursloven (2001), side 302.

Spørsmålet er hva som ligger i «særlige tilfelle» når vassdragsmyndighetene skal vurdere å kalle inn et konsesjonsfritt kraftanlegg til konsesjonsbehandling.

I forarbeidene uttales det følgende om innkallingsadgangen (Ot.prp.nr. 39 (1998-1999) side 285):

*«Departementet er enig med utvalget i at vassdragstiltak uten konsesjon i utgangspunktet skal kunne fortsette sin virksomhet. Departementet ser det slik at det kun vil være aktuelt med innkalling av slike vassdragstiltak dersom det foreligger **sterke miljømessige hensyn**. Departementet kan heller ikke se at det, slik utvalget foreslår, er behov for noen forskriftshjemmel for slik innkalling. Behov for innkalling vil alltid være basert på en konkret vurdering av det enkelte vassdragstiltak fra vassdragsmyndighetens side for å se om kravet til sterke miljømessige hensyn er oppfylt. Det er derfor tilstrekkelig at lovteksten gir anvisning på at slik innkalling skal skje ved enkeltvedtak.»*

I OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår for vassdragsreguleringer fra 2012 heter det videre:

Punkt 4.2, side 11:

*«Denne bestemmelsen er begrenset til å gjelde i særlige tilfeller og kan kun benyttes når det foreligger sterke miljømessige hensyn. Ved en innkalling kan det bare settes vilkår etter vannressursloven. Denne bestemmelsen kan også være aktuell å benytte for å **sikre gode helhetsløsninger der deler av utnyttelsen i vassdraget ikke faller inn under den reguleringskonsesjonen som er gjenstand for revisjon, jf. kapittel 8.2.**»*

Punkt 8.2, side 23:

«Flere gamle anlegg er konsesjonsfrie og således uten vilkår som kan revideres. I slike saker kan det være aktuelt å se revisjoner i sammenheng med eventuelle konsesjoner etter vassdragsloven/vannressursloven og de mulighetene som finnes for å endre disse eller sette nye vilkår. Vannressurslovens §§ 28 og 66 gir mulighet for dette, jf. kapittel 4.2.»

I revisjonssaker skal følgelig påvirkning fra all vannkraftproduksjon vurderes, herunder også konsesjonsløse anlegg, anlegg etter vannressursloven og eldre kraftverk som ikke lenger er i bruk.

Etter ikrafttreddelsen av vannressursloven, har Norge ratifisert EUs vanndirektiv (direktiv 2000/60/EC) gjennom vannforskriften som trådte i kraft 1. januar 2007. Vanndirektivet skal dermed ved motstrid gå foran norsk rett, og vannressursloven § 66 må tolkes i tråd med vanndirektivet.

Det følger av vanndirektivet at det skal gjennomføres tiltak for å bedre økologisk tilstand også i vassdrag som brukes til vannkraftproduksjon.

I brev fra ESA datert 6. mai 2022, ble norske myndigheter bedt om å besvare en rekke spørsmål om etterlevelsen av vanndirektivet. Norske myndigheter har i svarbrevet til ESA datert 29. september 2022 vist til at de eksisterende verktøy i det norske lovverket er tilstrekkelige for å gjennomføre vanndirektivet, og at systemet for vilkårsrevisjon av reguleringskonsesjoner er det viktigste instrumentet for å oppnå miljømålene i vannforekomster berørt av kraftproduksjon. På spørsmål om forvaltningen vil være i stand til å vurdere regulerte vannforekomster for nye tiltak hvert sjette år, og særlig da for vannforekomster påvirket av eldre og konsesjonsløse kraftverk, viser Klima- og Miljødepartementet til at myndighetene blant annet kan benytte vannressursloven § 66 til å forberede vannforekomster påvirket av vannkraft:

«The Water Resources Act Section 66 shall be applied “in special circumstances” and is applicable for imposing licensing when there are substantial environmental concerns. This may be the case if a measure cannot be imposed due to lack of standard terms and lack of rules of manoeuvring, and this will prevent the implementation of mitigation measures, as mandated in the POM of a RBMP. Section 66 of the Water Resources Act may be considered at any time. As a part of the summoning of the licence, modern terms will be made part of the licence. Where relevant, this also includes terms for ensuring sufficient water flow.»

Som det fremgår, fremhevet norske myndigheter at det kan være aktuelt å benytte § 66 dersom et tiltak ikke kan pålegges på grunn av manglende standard vilkår og mangel på regler for manøvrering, og dette vil forhindre implementering av avbøtende tiltak.

Det økte fokuset på vannmiljø, og da særlig gjennom vannforskriften, tilsier etter kommunenes syn at terskelen for å kalle inn konsesjonsløse anlegg ikke kan være like høy som forarbeidene opprinnelig la opp til. OEDs retningslinjer må videre forstås slik at det må være lavere terskel for

innkalling i de tilfellene der innkalling av det konsesjonsfrie anlegget i medhold av vannressursloven § 66 tredje ledd gjøres for å kunne behandle et helt vassdrag i sammenheng.

Ved vurderingen må kraftverkene etter kommunenes syn også ses i sammenheng. Felles for de fire kraftverkene i nedre del av Otra (Vigelandsfoss, Hunsfoss, Steinsfoss (tidligere Kringsjå) og Nomeland, er at de alle er store elvekraftverk som er bygget ut i flere etapper, i en tidsperiode på over 100 år – i hovedsak fra og med slutten av 1800-tallet/begynnelsen av 1900-tallet til 1980-1990 tallet. Dvs. på en tid da det ble stilt helt andre krav til miljøet enn i dag. Det at det ligger fire store konsesjonsfrie elvekraftverk etter hverandre i et regulert vassdrag, er etter det kommunene er kjent med en helt ekstraordinær situasjon som det ikke foreligger sammenlignbare tilfeller av i Norge.

Hydro har i tillegg søkt om ytterligere en konsesjonfri utvidelse av Vigelandsfoss. Samlet gjennomsnittlig årsproduksjon etter utbyggingen av Vigelandsfoss vil ligge på i underkant av 1 Twh. Totalt sett representerer disse kraftverkene svært store naturinngrep. Det er med andre ord ikke tvilsomt at utbyggingene ville ha falt inn under konsesjonsplikten etter lovens § 8. At kraftverkene er konsesjonsfrie, skyldes dermed historiske tilfældigheter.

Kraftverkene ligger sentralt til, og vassdraget, som renner igjennom et område hvor folk ferdes, er svært populært til fiske- og friluftsliv. Vassdraget er også en viktig del av kommunenes identitet, og mye av kommunenes planlagte aktiviteter i fremtiden er rettet mot vassdraget.

Etter kommunenes syn må innkallingen av elvekraftverkene i nedre del av Otra ses i sammenheng med revisjonssaken som pågår. Revisjonssaken reiser flere problemstillinger som gjelder hele vassdraget fra Bykle kommune til Kristiansand kommune, og berører flere konsesjonærer og kraftverkseiere, for eksempel krypsiv og sedimentering, og vandring av ål og fisk.

Ved en innkalling vil NVE få mulighet til å vurdere nødvendige tiltak i revisjonssaken i sammenheng med eventuelle behov for tiltak knyttet til de fire kraftverkene nedstrøms Byglandsfjord.

Som et eksempel på tiltak mot krypsiv nedstrøms Byglandsfjord, kan det vises til at da damanlegget til Vigelandsfoss ble nedtappet i 2017, ble krypsivproblematikken like oppstrøms noe forbedret. I Venneslafjorden er det store utfordringer med mudder og krypsiv. I et krypsivprosjekt i 2008 ble det fjernet enkelte terskler i Venneslafjorden, noe som medførte at en kan nedtappe fjorden for å kunne fjerne krypsiv og mudder mekanisk. Det er utført slike tiltak i ettertid, men tiltakene er kostbare og utfordrende. Krypsiv blir av den grunn stort sett fjernet med klippetiltak i prioriterte områder, og det må årlig utføres tiltak.

Til krypsivproblematikken skriver AEVK i brev datert 15. desember 2020:

«Venneslafjorden er det kjent at mudder og krypsiv skaper utfordringer for fiske og annet friluftsliv, og her har det vært gjort ulike tiltak de siste årene med finansiering fra Krypsivfondet og KPS.

Vi mener dette er en hensiktsmessig måte å organisere og finansiere arbeidet på. Oss bekjent er det ikke problemer med krypsiv på utbygningsstrekningen til Steinsfoss kraftstasjon.

Hvis metoder som utvikles tilsier at det er hensiktsmessig å redusere vannstand i inntaksbassengene for Steinsfoss og Hunsfoss kraftverk for en begrenset tiltaksperiode, så er vi åpne for å finne løsninger for dette i samarbeid med andre berørte.»

Videre skriver AEVK:

«I dag fremstår alle tre kraftstasjonene på en slik måte at det er tatt hensyn til omgivelsene og annen bruk av vassdraget. Vi opplever å ha god dialog både med lokalmiljøene og med lokale, regionale og sentrale myndigheter om dette. [...].

AEVK vil hevde at det ikke er påvist forhold som er av en slik karakter at de omtalte kraftverkene bør innkalles til konsesjonsbehandling, men at praksisen med å finne løsninger lokalt bør fortsette. AEVK er av den klare oppfatning at historien har vist at man gjennom lokalt samarbeid med myndigheter og organisasjoner har kommet frem til gode løsninger.»

Når det gjelder problematikk knyttet til oppvandring og utvandring av ål, skriver Hydro i brev datert 20. april 2021 følgende:

«Tiltak for å legge til rette for oppvandring av ål er ut fra vår vurdering relativt enkle og kan i flere tilfeller gjøres med enkle midler. Kunnskapsgrunnlaget i Norge i dag er etter vår vurdering ikke tilstrekkelig til at man kan være sikre på å lykkes med utvandring av ål uten svært omfattende tiltak.

[...].

Etter Hydros syn synes det usikkert om det på grunnlag av dagens kunnskapsgrunnlag kan konkluderes om det det er hensiktsmessig å iverksette omfattende tiltak for å sikre toveis ålevandring for Vigelandsfoss kraftverk. Videre framstår nedvandring som nevnt å være mer utfordrende enn oppvandring. Problemstillinger med ål bør ses i sammenheng i hele Otravassdraget [...].»

Videre uttales det at:

«Før eventuelle tiltak vurderes nærmere eller besluttet bør utredninger gjennomføres og Hydro er innstilt på å delta i et slikt samarbeid.»

Kommunene kan langt på vei slutte seg til dette, og er enige i at det foreligger et godt samarbeid mellom kommunene og kraftverkseierne i dag. Kommunene mener det likevel er viktig å kalle inn kraftanleggene til konsesjonsbehandling, slik at myndighetene har de nødvendige verktøy (hjemmel) til senere å kunne gripe inn og pålegge eventuelle avbøtende tiltak når den nødvendige teknologien er på plass, og dersom samarbeidsforholdet mellom de berørte parter skulle tilspisse seg.

Kommunene mener det ved vurderingen av avbøtende tiltak er viktig å se hele vassdraget i sammenheng. I forbindelse med vilkårsrevisjonen for Otravassdraget bør derfor kraftverkene i nedre del av Otra vurderes samtidig. Aktuelle tiltak mot krypsiv som bør vurderes i nedre del av Otra, er at AEVK og Hydro pålegges konkrete avbøtende tiltak for å hindre gjengroing. Tiltak kan for eksempel

innbefatte biotopjusteringer og årlig opprydding og fjerning av vekster som medfører gjengroing. I alle tilfeller bør det i forbindelse med konsesjonsbehandlingen innføres standard konsesjonsvilkår.

Det vises i den sammenheng til NVEs vedtak om innkalling av Tveitafoss kraftverk til konsesjonsbehandling, datert 7. oktober 2019, hvor NVE viste til revisjonssaken for Eidfjord Nord-utbyggingen. I den saken uttalte NVE at det var ønskelig «å vurdere mulige tiltak i revisjonen i sammenheng med et ev. behov for tiltak også knyttet til Tveitafoss kraftverk». NVE understreket videre at det var «viktig å se hele vassdraget i sammenheng når man skal vurdere avbøtende tiltak».

De samme hensyn gjør seg gjeldende i foreliggende sak, og underbygger at samtlige kraftverk i nedre del av Otra bør kalles inn til konsesjonsbehandling, for å få innført moderne standardvilkår med hjemmel til å pålegge tiltak for naturforvaltning og friluftsliv. En slik tilnærming vil også være i tråd med grunnprinsippet i naturmangfoldloven § 10 om å vurdere miljømessige påvirkninger ut fra den samlede belastning på et økosystem.

Kommunene kan ikke se at en konsesjonsbehandling vil medføre noen stor ulempe for kraftverkseierne. Kraftverkseiere må på tilsvarende måte som eiere av andre industribedrifter, avfinne seg med at de kan bli pålagt å innføre den beste teknologien på markedet for å avbøte de negative effektene deres virksomhet måtte påføre miljø og samfunn. For at myndighetene skal ha denne muligheten i forhold til de kraftverkene denne saken gjelder, forutsettes det imidlertid at virksomheten gis konsesjon med moderne vilkår, slik at myndighetene gis hjemmel til i fremtiden å kunne regulere måten virksomheten utøves på.

Vennesla og Iveland kommuner ber etter dette at de fire kraftverkene, Vigelandsfoss, Hunsfoss, Steinsfoss og Nomeland, kalles inn til konsesjonsbehandling, og foreslår at moderne standardvilkår tas inn i konsesjonen.

3 Særlig om Steinsfoss kraftverk og kravet om minstevannføring

Etter vannressursloven § 10 (og § 66) er utgangspunktet at det skal pålegges krav om minstevannføring med mindre det foreligger spesielle hensyn som tilsier det motsatte.

Steinsfoss kraftverk utnytter fallet mellom Beihølen og Venneslafjorden. I avtale inngått mellom kraftverkseier og Iveland og Vennesla kommuner den 19. august 1981 heter det i punkt 8:

«For å skaffe minstevassføring til opprettholdelse av vannseil ved terskelsteder på strekningen Beiehølen – Venneslafjorden, vil KEV i tiden 25. april – 15. oktober slippe minimum 2 m³/sek forbi dammen ved Beiehølen».

I brev 15. desember 2020 viser AEVK til at denne avtalen om vannslipp, «for alle praktiske formål [har] blitt overholdt siden den ble inngått, og ivaretar et viktig hensyn til friluftsliv og vassdraget. Langs hele strekningen er det en del kulper og noe lokalt tilsig slik at elvestrekningen heller ikke fremstår som helt tørrlagt om vinteren».

Som det fremgår, er minstevannføringen i på denne strekningen en selvpålagt restriksjon fra kraftverkseiers side, inntatt i en privatrettslig avtale. Det foreligger derimot ikke noe konsesjonsvilkår som sikrer denne vannstanden, og heller ingen utredning som dokumenterer at dette er den optimale

vannføringen for sitt formål. Det vises her til brev fra Fylkesmannen i Vestre Agder til KEV datert 29. mai 1981, hvor det uttales at: «I forslag til avtale som er utarbeidet er det blant annet forutsatt terskelbygging og en minstevassføring i sommermånedene på 2 m³/s. Det ville vel også vært ønskelig med en viss gjennomstrømning i terskelbassengene også resten av året for å sikre utskiftning av vannmassene».

I OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjon for vassdragsreguleringer (mai 2012) viser departementet til at et pålegg om minstevannføring og magasinrestriksjoner kun skal fastsettes «hvor spesielle hensyn tilsier det». Videre står det at:

«Det må tas i betraktning at alle skjerpelser i utgangspunktet medfører dyrere kraftproduksjon og en økonomisk belastning for konsesjonæren. For eldre reguleringer der anlegget for lengst er nedskrevet, vil det likevel kunne være grunn til å gå lenger ved revisjonen enn ved nyere konsesjoner.»

I denne saken har kraftverkseier i tillegg inngått en avtale med vertskommunene om en selvpålagt restriksjon. Det bør da ikke medføre noen ulempe for kraftverkseier at dagens praktiserende minstevannføringsslipp på 2 m³/s tas inn i en konsesjon som et vilkår. En selvpålagt restriksjon kan være bra, men er uegnet som del av et rettslig rammeverk rundt fremtidig regulering. En selvpålagt restriksjon er også enklere å bryte, da brudd vil kunne foretas uten etterfølgende sanksjoner fra myndighetene. Et krav om minstevannføring i et manøvreringsreglement gir derimot rammene for en konsesjon, og settes for å ivareta allmenne interesser.

Et krav om minstevannføring vil først og fremst ha positive virkninger for landskap og friluftsliv. Kommunene viser til at vassdraget er svært viktig i turistsammenheng, og stabil minstevannføring i vassdraget om sommeren vil bedre opplevelsesverdien, men også bedre resipientforholdene. Ettersom kraftverkseier allerede praktiserer et minstevannslipp, kan dette kravet innføres uten kostnader for kraftproduksjonen.

Dersom Steinfoss kraftverk kalles inn til konsesjonsbehandling, bør det imidlertid også utredes nærmere hva som vil være optimalt minstevannføringsslipp på denne strekningen både sommer og vinter.

I tillegg til et krav om minstevannføring, bør det som nevnt under punkt 3 innføres moderne standardvilkår med hjemmel til å pålegge tiltak for naturforvaltning og friluftsliv.

4 Vedrørende søknad om konsesjonspliktavurdering av nytt Vigelandsfoss kraftverk

NVE opplyser i brev til Vennesla kommune datert 10. januar 2017 at:

«Planene [om utbygging av nytt Vigeland kraftverk] skal behandles etter vannressursloven § 18 og vurderes etter vannressursloven §§ 8 og 10. NVE skal på bakgrunn av de beskrevne

planene vurdere om tiltaket medfører skade og ulempe av slik betydning for allmenne interesser, at det oppstår konsesjonsplikt.»

Vannressursloven § 8 første ledd angir den nedre grensen for konsesjonsfrihet:

«Ingen må iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget eller sjøen, uten at det skjer i medhold av reglene i § 12 eller § 15, eller med konsesjon fra vassdragsmyndigheten.»

Ordlyden stiller beskjedne krav for konsesjonsplikt. Det kreves kun at tiltaket *kan* være til nevneverdig skade eller ulemper for noen allmenne interesser i vassdraget eller i sjøen, for at konsesjon er nødvendig.

I forarbeidene, Ot.prp. nr. 39 (1998-1999) punkt 9.2.4, antar departementet at det vil være «*få vassdragstiltak som vil falle utenfor konsesjonsplikten*». Videre heter det i NOU 1994:12 side 411 at

«Avgrensningen av konsesjonsplikten må skje ut fra en samlet vurdering av skadevirkningenes størrelse og sannsynligheten for at de vil inntre.»

Det fremgår av brev 3. oktober 2016, at Hydro ønsker å etablere et nytt kraftverk ved å utnytte eksisterende infrastruktur for gamle Vigeland kraftverk som ble lagt ned i 1973.

Ved å bygge ut gamle Vigeland kraftverk, vil Vigeland kraftverk(ene) få økt slukeevne og en økt produksjon fra Vigelandsfossen på 18,2 GWh/år. Prosjektet medfører at deler av vannmengden flyttes fra eksisterende flomavløp ved nåværende kraftverk og ned til ny lokasjon ca. 150 m lenger nedstrøms i vassdraget. Årlig ny produksjon i Vigeland kraftverk(ene) vil totalt utgjøre i underkant av 250 GWh. Den vesentlige forskjellen fra tidligere er med andre ord at kraftverket får økt slukeevne og at mer av vannet dermed kan kjøres gjennom kraftverket.

Kommunen og de andre høringspartene har i tidligere høringsinnspill ment at tiltaket må underlegges konsesjonsplikt, og vist til usikkerhet i forhold til allmenne interesser knyttet til negative konsekvenser for anadrom fisk, ål og friluftsliv.

Slik Vennesla kommune ser det, vil prosjektet i hovedsak få to hovedvirkninger; for det første vil det skje en endring i strømningsforholdene ved utløpet av kraftverket, og for det andre vil tidligere overskuddsvannføring komme ut som driftsvannføring nedstrøms kraftverket. Etter kommunens syn er det påpekt forhold både i søknaden og i tilleggssrapporten fra Terrateknikk (udatert) som tilsier at virkningene av dette «kan» være «nevneverdig» til skade eller ulempe. Kommunen viser til at det ved vurderingen av hvorvidt tiltaket er nevneverdig til skade eller ulempe, ikke er anledning til å vurdere

eventuelle positive effekter av tiltaket. Slike effekter er kun relevante ved en vurdering av om konsesjon skal gis.

Både søknaden, og Terrateknikks rapport, bygger på en forutsetning om at det skal gjennomføres avbøtende tiltak. Hydro har også uttalt at de i den videre prosjektutviklingen kan legge følgende fire tiltak til grunn i henhold til natur- og miljøforhold:

- Sikre vannmiljø for laks og næringsorganismer like utenfor nytt aggregat.
- Sikre vannføring på minst 50 m³/s rett nedstrøms eksisterende kraftverk.
- Sikre mulighet for oppgang av for ål forbi dam Vigeland.
- Undersøke og ved behov bedre muligheten for overlevelse for utvandrende ål.

Det er i denne forbindelse viktig å være oppmerksom på hva et vedtak om konsesjonsfrihet innebærer. Et vedtak om konsesjonsfrihet innebærer at myndighetene gir forhåndstilsagn på at tiltaket *ikke* omfattes av forbudet i vannressursloven § 8. Tiltaket kan dermed gjennomføres uten at det er behov for offentlig tillatelse etter vannressursloven. Av denne grunn har NVE ikke adgang til å stille vilkår etter den alminnelige vilkårlæren og det er – når konsesjon ikke er gitt – heller ikke gitt særskilt hjemmel for senere å stille vilkår. Dersom tiltaket ikke underlegges konsesjonsbehandling, er det følgelig etter kommunens syn uklart om det vil få noen følger dersom Hydro ikke innfrir forutsetningene de selv har satt. Det vil også være uklart hvem som skal kontrollere og eventuelt følge opp brudd på forutsetningene.

Etter kommunens syn innebærer usikkerheten rundt påvirkningen av tiltaket, at tiltaket vil få kvalifisert negativ betydning for allmenne interesser. Ut ifra opplysninger i saken, og usikkerheten i forhold om Hydro gjennomfører tiltakene i henhold til natur- og miljøforhold, fastholder kommunen at tiltaket medfører konsesjonsplikt etter vannressursloven

En konsesjon, med moderne standardvilkår, gir hjemmelsgrunnlag for å pålegge konsesjonær de aktuelle undersøkelser av kraftverkets påvirkning på fisk og andre arter. Uten en konsesjon er det usikkert rettsgrunnlag for å pålegge slike undersøkelser, herunder mulig pålegg om å bygge eventuelt vandringspassasje for ål etc.

Verken søknaden eller Terrateknikks rapport redegjør for hvilke samfunnsmessige konsekvenser utbyggingen av Vigelandsfossen vil få for kommunene. Vennesla kommune ønsker derfor at Hydro i forbindelse med en konsesjonssøknad kommer med en nærmere vurdering eller et konkret overslag over de samfunnsmessige konsekvensene utbyggingen av nytt Vigeland kraftverk vil kunne få for kommunen.

Med vennlig hilsen

Advokatfirmaet Lund & Co DA

Chirsti Erichsen Hurlen

Partner - Advokat

ceh@lundogco.no